

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
ДЕСПРО

МАТЕРІАЛИ ФОРУМУ

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ 2024
ЗАКОНОДАВЧИЙ ПОРЯДОК ДЕННИЙ

Габріель АБРАГАМ

Керівник Проекту USAID «ГОВЕРЛА»

Шановні колеги, партнери, друзі!

Від імені Проекту USAID «ГОВЕРЛА» висловлюю щирю вдячність Офісу Президента України, Міністерству розвитку громад, територій та інфраструктури України, Верховній Раді України, обласним військовим адміністраціям, українським асоціаціям місцевого самоврядування та лідерам громад, які активно брали участь у Форумі «Децентралізація 2024. Законодавчий порядок денний».

Я пишаюся бути свідком безперервності цього важливого заходу, який вже став традиційною активністю. Форум служить динамічною платформою, де центральні, регіональні та місцеві органи влади разом із експертами збираються для визначення законодавчих пріоритетів та обговорення багатогранних викликів, пов'язаних з децентралізацією.

Вже звично перед форумом проводиться комплексне опитування для оцінки законодавчих прагнень органів місцевого самоврядування. Результати опитування заклали основу для проникливих дискусій під час сесій нашого форуму.

Ми в Проекті USAID «ГОВЕРЛА» рішуче прагнемо підтримувати уряд України у зміцненні реформи децентралізації. Визнаючи, що законодавство є основою цієї монументальної роботи, ми непохитні у своїй рішучості підтримувати прийняття основних законодавчих актів. Це сприятиме розвитку децентралізації та приведе українське місцеве врядування у відповідність із принципами, закріпленими

в Європейській хартії місцевого самоврядування.

Наш форум не лише став платформою для діалогу та дискусій, але й дав нам безцінне розуміння пріоритетів на національному, регіональному та місцевому рівнях. Ця панорамна перспектива підкреслює критичну потребу в постійному діалозі, безперервній координації та міцному партнерстві.

Створення ґрунтового законодавства для підтримки відбудови та розвитку громад має потенціал для залучення як українського, так і міжнародного бізнесу, сприяння поверненню громадян та підтримки інтеграції внутрішньо переміщених осіб. Крім того, це створить сприятливе середовище для розвитку міжнародних міжмуниципальних партнерств та закладатиме основу для безперешкодної інтеграції України до європейської спільноти.

На завершення я хотів би подякувати за підтримку Агентству США з міжнародного розвитку (USAID) в Україні, яке уможливило цю технічну підтримку. Я також висловлюю вдячність невтомній команді нашого партнера DESPRO, чия непохитна відданість забезпечила приголомшливий успіх форуму.

Габріель Абрагам,
Керівник Проекту USAID «ГОВЕРЛА»

РЕЗЮМЕ ЗАХОДУ

5 лютого 2024 року відбувся Форум «Децентралізація 2024. Законодавчий порядок денний».

Законодавче забезпечення фінансової спроможності місцевого самоврядування, зокрема шляхом удосконалення системи вирівнювання місцевих бюджетів; надання додаткових повноважень у частині адміністрування податків та зборів; удосконалення повноважень органів місцевого самоврядування (далі - ОМС) у період дії воєнного стану; відновлення публічної влади на деокупованих територіях; питання порядку сплати і зарахування ПДФО, оплати праці, наявності робочих місць у громадах; проблеми, пов'язані з мобілізацією; розширення повноважень ОМС з підтримки сектору безпеки і оборони; економічний розвиток — ці та інші питання обговорили учасники Форуму.

Напередодні початку роботи чергової сесії парламенту до діалогу долучилося близько 400 учасників Форуму офлайн і онлайн, серед яких були народні депутати України, представники Апарату Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Офісу Президента України, органів місцевого самоврядування всіх рівнів та їхніх всеукраїнських асоціацій, експерти.

Під час заходу було презентовано результати дослідження позиції представників ОМС щодо пріоритетів законодавчого порядку денного реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади на 2024 рік, проведено онлайн-голосування задля визначення актуальності удосконалення законодавчого забезпечення децентралізації.

Законопроекти, запропоновані та прорейтинговані ОМС, були детально обговорені під час Форуму. Дев'ять із них увійшли до Порядку денного 11 сесії Верховної Ради України IX скликання у статусі готових до розгляду на пленарних засіданнях. Один з них нещодавно прийнято в цілому («Про внесення змін до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» щодо забезпечення прозорості місцевого самоврядування», реєстр. 6401). Сім законопроектів ще знаходяться в Комітеті на опрацюванні.

Законопроекти, які підготовлено до розгляду на пленарних засіданнях парламенту:

№9450 – «Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення участі місцевого самоврядування у міжтериторіальному та транскордонному співробітництві»;

№4298 – «Про внесення змін до Закону України «Про місцеві державні адміністрації» та деяких інших законодавчих актів України щодо реформування територіальної організації виконавчої влади в Україні»;

№9518 – «Про внесення змін до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» щодо вдосконалення правового регулювання інституту старост та його діяльності в умовах воєнного стану»;

№4254 – «Про публічні консультації»;

№4380 – «Про адміністративний збір»;

№10284 – «Про внесення змін до деяких законів України щодо стимулювання участі державних органів та органів місцевого самоврядування в реалізації програм та проектів міжнародної технічної допомоги та транскордонного співробітництва»;

№2143-3 – «Про місто Київ – столицю України»;

№5241 – «Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення порядку дострокового припинення повноважень сільського, селищного, міського голови».

Законопроекти, які знаходяться в Комітеті на опрацюванні:

№5512 – «Про місцевий референдум»;

№8056 – «Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення повноважень органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб у період дії воєнного стану»;

№6479 – «Про внесення змін до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» щодо комунальної власності»;

№6319 – «Про внесення змін до Закону України «Про органи самоорганізації населення» щодо удосконалення порядку організації, діяльності та припинення органу самоорганізації населення»;

№7283 «Про внесення змін до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» та інших законодавчих актів України щодо народовладдя на рівні місцевого самоврядування»;

№2668 – «Про внесення змін до статті 4 Закону України «Про асоціації органів місцевого самоврядування» (щодо усунення обмеження органів місцевого самоврядування у членстві у всеукраїнських асоціаціях)»;

№10161 – «Про внесення змін до деяких законодавчих актів у зв'язку з прийняттям Закону України «Про адміністративну процедуру».

ПРОГРАМА

Дата і час: 05 лютого 2024 року, 15:00 - 17:30

Формат: офлайн / онлайн

15:00 – 15:25 ВІДКРИТТЯ ФОРУМУ

Модератор: Лариса ГУБІНА

Відкриття Форуму

Олександр КОРНІЄНКО, перший заступник Голови Верховної Ради України

Олена ШУЛЯК, народний депутат України, голова Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування

Данило ГЕТМАНЦЕВ, народний депутат України, голова Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики

15:25 – 15:30 Ознайомлення учасників Форуму з системою онлайн голосування

Модератор: Лариса ГУБІНА

Презентація результатів опитування керівників органів місцевого самоврядування щодо пріоритетів законодавчого порядку денного у сфері децентралізації серед лідерів місцевого самоврядування.

Ігор ПАРАСЮК, керівник компонента «Розробка політики та впровадження реформи децентралізації» Проекту USAID «ГОВЕРЛА»

Антон ГРУШЕЦЬКИЙ, виконавчий директор КМІС

15:45 – 16:45 ДИСКУСІЯ I.

ПРІОРИТЕТИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗАКОНОДАВЧОГО ПОРЯДКУ ДЕННОГО ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ.

ПОГЛЯД ПРЕДСТАВНИКІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТА АСОЦІАЦІЙ

Модератор: Лариса ГУБІНА

Олександр СЛОБОЖАН, виконавчий директор Всеукраїнської асоціації органів місцевого самоврядування “Асоціація міст України”

Іван СЛОБОДЯНИК, виконавчий директор Всеукраїнської асоціації органів місцевого самоврядування “Всеукраїнської асоціації громад” (офлайн)

Олександр КОРІННИЙ, голова Всеукраїнської асоціації органів місцевого самоврядування “Асоціація об’єднаних територіальних громад”

Тетяна ЄГОРОВА-ЛУЦЕНКО, президент Всеукраїнської асоціації органів місцевого самоврядування “Українська асоціація районних та обласних рад”

Сергій СУХОМЛИН, Житомирський міський голова, Житомирська область

Сергій СОЛОМАХА, Миргородський міський голова, Полтавська область (офлайн)

Олег СТОГНІЙ, Роменський міський голова, Сумська область (офлайн)

Юрій ВЕЛИЧКО, Талалаївський селищний голова, Чернігівська область (офлайн)

Сергій КАРПУК, Шацький селищний голова, Волинська область (офлайн)

Тетяна ГОНЧАРУК, Білокриницький сільський голова, Рівненська область (офлайн)

Наталія ТОДОРОВА, Саф’янівський сільський голова, Одеська область (онлайн)

Людмила ПРОКОПЕЧКО, Доброславський селищний голова, Одеська область (офлайн)

Віктор СИМКАНИНЕЦЬ, Іршавський міський голова, Закарпатська область (онлайн)

Дмитро ФАЛЬКО, секретар Миколаївської міської ради

Олена СИДОРЕНКО, Оржицький сільський голова, Полтавська область (офлайн)

Олександр ПРАВОСУД, Якимівський селищний голова, Запорізька область

Сергій ХРУСТОВСЬКИЙ, Авангардівський селищний голова, Одеська область

Марія КОВАЛЬ-МАЗЮТА, Оноківський сільський голова, Закарпатська область

Наталія ПЕТРЕНКО, голова Шульгинської ВЦА, Луганська область

Олександр ЛУКАШЕЦЬ, Деражненський сільський голова, Рівненська область

Анатолій ЛУЩАК, Лисецький селищний голова, Івано-Франківська область

Регламент виступу: до 3 хвилин

16:45-17:00

Перерва

ПРІОРИТЕТИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗАКОНОДАВЧОГО ПОРЯДКУ ДЕННОГО ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ.**ПОГЛЯД ПАРЛАМЕНТУ ТА УРЯДУ****Модератор: Віталій БЕЗГІН**

Віталій БЕЗГІН, народний депутат України, голова підкомітету з питань адміністративно-територіального устрою та місцевого самоврядування Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування

Ольга СТЕФАНІШИНА, віце-прем'єр-міністр з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України

Денис УЛЮТІН, перший заступник Міністра фінансів України

В'ячеслав НЕГОДА, керівник Офісу Конгресу місцевих та регіональних влад при Президентові України

Галина ВАСИЛЬЧЕНКО, народний депутат України, член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики

Лариса БІЛОЗІР, народний депутат України, голова підкомітету з питань адміністративних послуг та адміністративних процедур Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування

Дмитро МИКИША, народний депутат України, член Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування

Роман ЛОЗИНСЬКИЙ, народний депутат України, перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування

Регламент виступу: до 5 хвилин.

Коментарі представників місцевого самоврядування: до 3 хвилин.

ПІДСУМКИ ФОРУМУ «ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ 2024. ЗАКОНОДАВЧИЙ ПОРЯДОК ДЕННИЙ В УМОВАХ ВІЙНИ»**Висновки Форуму, оголошення результатів онлайн-голосування та бачення спільного плану дій**

Ігор ПАРАСЮК, керівник компонента «Розробка політики та впровадження реформи децентралізації» Проєкту USAID «ГОВЕРЛА»

Оксана ГАРНЕЦЬ, президент ГО «ДЕСПРО»

Віталій БЕЗГІН, народний депутат України, голова підкомітету з питань адміністративно-територіального устрою та місцевого самоврядування Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування

Регламент виступу: до 5 хвилин

Неформальне спілкування. Завершальна кава

ВІДКРИТТЯ ЗАХОДУ

Олександр КОРНІЄНКО,

народний депутат України, перший заступник Голови Верховної Ради України, виступив з вітальним словом. Він зазначив, що це не перший форум, на якому обговорюється законодавчий порядок денний. Навесні мають розпочатися переговори про вступ України до ЄС, а також технічні аспекти переговорів про членство України (так званий переговорний механізм) Ukraine Facility, який передбачає надання Україні 50 мільярдів євро фінансової допомоги (кредити та гранти) протягом наступних 4 років. На думку доповідача, аргументом продовження децентралізації є те, що реформа місцевого самоврядування та територіальної організації влади найуспішніша: громади виявились спроможними протистояти ворогу. Перший заступник Голови Верховної Ради України наголосив на кількох стратегічних питаннях, які підтримують наші європейські партнери:

- Має відбутися процес встановлення достатнього рівня поміркованого нагляду за законністю рішень органів місцевого самоврядування.
- Законопроект №4298 має бути прийнятий. Він відповідає принципам Європейської хартії місцевого самоврядування.
- Питання фінансового сектору. В умовах воєнного стану фінанси акумулюються насамперед на безпеку та оборону. Тому оптимізму щодо збільшення місцевих бюджетів не варто очікувати. Однак питання адміністрування ОМС податків і зборів та податку на доходи фізичних осіб мають бути остаточно вирішені.

Крім того, Олександр Корнієнко зауважив, що відкриття вільного ринку землі для юридичних осіб та продаж державного майна, а також індустріальні парки – це нові можливості для місцевих громад наповнювати свої бюджети та залучати інвесторів. Фінансова спроможність

місцевих бюджетів може знизитись через виклики воєнного часу.

Олександр Корнієнко також згадав про проблеми ОМС:

- У контексті викликів, таких як війна, демографічні проблеми та євроінтеграція, існує попит на посадовців ОМС, які володіють англійською мовою і можуть належним чином комунікувати з міжнародними партнерами та адмініструвати проекти.
- Важливо, щоб українські регіони мали своє представництво в ЄС.
- Міжнародна співпраця може дати ОМС можливість реалізовувати проекти з будівництва водогонів, доріг, освітлення, очисних споруд тощо.
- Ризик військових/мобілізаційних питань для ОМС та проект закону «Про мобілізацію».

На завершення він подякував організаторам та Програмі USAID «ГОБЕРЛА» за підтримку децентралізації та співпрацю.

Олена ШУЛЯК,

народний депутат України, голова Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування, зазначила, що протягом 2023 року було проведено всебічне обговорення з усіма зацікавленими сторонами законопроекту № 4298. Є сподівання на його прийняття як важливого елементу переговорної рамки Ukraine Facility, у межах якої передбачено виділення Україні 50 мільярдів євро.

Практичні кроки, які знаходяться на порядку денному Верховної Ради України, стосуються забезпечення прозорості місцевого самоврядування за допомогою законопроекту № 6401. Також було повідомлено, що на майданчику Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України (Мінінфраструктури) працює велика робоча група над рамковим законопроектом щодо основних принципів відновлення. У ньому будуть визначені такі принципи: позитивна динаміка порівняно з попереднім станом, сталий розвиток, «кругова економіка», а також закріплені принципи цифрової системи DREAM – екосистеми цифрового відновлення для прозорого управління.

Олена Шуляк поінформувала, що Комітетом підготовлено законопроект № 7283

Данило ГЕТМАНЦЕВ,

народний депутат України, голова Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики, зазначив, що в наш час, з очевидних причин, актуальним є питання фінансового забезпечення органів місцевого самоврядування. Це питання включає кілька аспектів. По-перше, необхідне поліпшення адміністрування податків та зборів, а по-друге, потрібне нормативне вдосконалення цього механізму для наповнення бюджетів.

Він зауважив, що дохід з податку на доходи фізичних осіб (ПДФО) зростає на 66,8% щороку, проте визначення моделі оплати ПДФО залишається контроверсійним. Немає єдності в позиціях у самих ОМС: жителі приміських населених пунктів наполягають на сплаті за місцем проживання, а жителі міст вважають, що оподаткування має відбуватися за місцем здійснення господарської діяльності.

щодо народовладдя на рівні місцевого самоврядування, який теж передбачений у переговорній рамці Ukraine Facility і має бути прийнятий в цілому. У контексті адміністрування податків і зборів було запропоновано проведення публічних консультацій, під час яких має визначитися оптимальна конструкція адміністрування податків і зборів, що відповідатиме інтересам місцевого самоврядування, і розвитку податкової системи.

На завершення виступу було висловлено подяку організаторам за корисний захід і можливість ознайомитися з результатами дослідження.

Головна мета територіальних громад – створення умов для залучення суб'єктів господарювання на свою територію.

Данило Гетманцев зауважив, що Комітет Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики проти створення

альтернативних податкових органів, що збирають податки від імені місцевих органів влади. Бізнес-спільнота, як зацікавлений суб'єкт, також проти такого підходу до цього питання. Найважливішим тут є покращення взаємовідносин та координації між податковою службою та місцевими органами влади. Завдання полягає у тому, щоб зробити їх

ефективними. Адміністрування податків на майно, землю, транспортні засоби, нерухомість потребує оновлення / удосконалення для відповідності вимогам ОМС. Частка податків на майно, землю, транспортні засоби, нерухомість у місцевих надходженнях у даний час становить менше 10% (менше 9 мільярдів гривень).

Ігор САНЖАРОВСЬКИЙ,

заступник керівника Проєкту USAID «ГОВЕРЛА», зауважив, що попередній Форум у 2023 році був задуманий як платформа для об'єднання та спільного обговорення результатів досліджень пріоритетних законопроектів та надання допомоги Верховній Раді України у формуванні законодавчої програми. Воєнний час значно вплинув на процеси децентралізації. Децентралізація потребує подальшої підтримки.

Проєкт USAID «ГОВЕРЛА» працює за наступними напрямками: стратегічне планування, просторове планування, покращення послуг, міжрегіональне співробітництво, управління проєктами та допомога ОМС. Ігор Санжаровський також зазначив про важливість проєкту закону № 9450 для збільшення ресурсного потенціалу ОМС.

Він підкреслив роль співпраці USAID «ГОВЕРЛА» з Верховною Радою України,

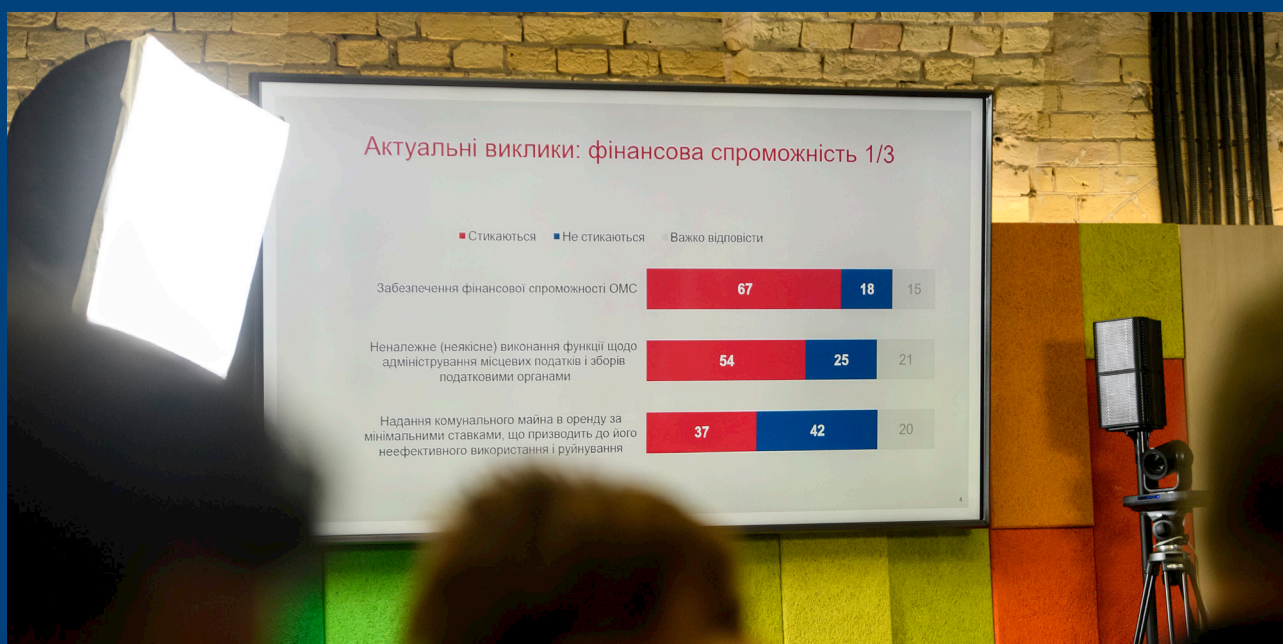

Мінінфраструктури та ОМС. Форум є цікавим та корисним інструментом для спільного розуміння пріоритетів та руху вперед. Доповідач підкреслив важливість результатів опитування щодо пріоритетів законодавчого порядку денного децентралізації серед представників ОМС, всеукраїнських асоціацій ОМС, Уряду та законодавців.

ПРЕЗЕНТАЦІЯ РЕЗУЛЬТАТІВ

опитування керівників органів
місцевого самоврядування
щодо пріоритетів
законодавчого порядку денного
у сфері децентралізації серед
представників місцевого
самоврядування

Ігор ПАРАСЮК,

керівник компонента «Розробка політики та впровадження реформи децентралізації» Проєкту USAID «ГОВЕРЛА», нагадав присутнім, що Форум з Порядком денним законодавства проводиться вже вчетверте. Цей захід став містком між Верховною Радою України та місцевим самоврядуванням у визначенні законів, необхідних для подальшого просування реформи.

Перед відкриттям наступної сесії Верховної Ради України повинна отримати сильний сигнал від ОМС.

Значна робота була виконана партнерами та організаторами, а також експертами КМІС, які представляють результати дослідження. На цьому Форумі традиційний порядок панелей було змінено для кращого діалогу між місцевим самоврядуванням та законодавцями. Ігор

Парасюк акцентував, що після презентації результатів опитування спочатку виступлять лідери місцевого самоврядування, щоб їх голоси були почуті, а потім - народні депутати.

Антон ГРУШЕЦЬКИЙ,

виконавчий директор КМІС, презентував методологію та географію дослідження, в якому взяли участь 315 представників місцевого самоврядування з усієї України (за винятком Автономної Республіки Крим та тимчасово окупованих територій), які були опитані за допомогою стандартизованої онлайн-анкети. 31% учасників – жителі Заходу, 35% – Центру / Півночі, і 34% – з Півдня / Сходу. Антон Грушецький наголосив, що дослідження структуроване у наступному порядку: «Поточні виклики», «Проблеми», «Вдосконалення законодавства» (розрізняючи пріоритети за шкалою від 1 до 10 та якісний компонент). Погляди представників місцевого самоврядування на важливість проєктів законів були категоризовані на основі їх відповідей за трьома рівнями пріоритетів: найвищий пріоритет (від 50 до 65), середній пріоритет (від 26 до 34) та найнижчий пріоритет (від 11 до 20). Респонденти визначили наступні ключові пріоритети:

- внесення змін до Податкового кодексу України щодо надання додаткових повноважень органам місцевого самоврядування, пов'язаних з місцевими податками;
- внесення змін до Бюджетного та Податкового кодексів щодо вдосконалення системи вирівнювання місцевих бюджетів;

- внесення змін до Конституції України в частині децентралізації (після скасування дії режиму воєнного стану);
- внесення змін до деяких законів України, що стосуються вдосконалення повноважень органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб під час дії режиму воєнного стану;
- внесення змін до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» щодо комунальної власності;
- напрацювання підходів щодо відновлення публічної влади на деокупованих територіях.

1 ДИСКУСІЯ

Пріоритети та перспективи законодавчого порядку денного децентралізації. Погляд представників місцевого самоврядування та асоціацій

Іван СЛОБОДЯНИК,

виконавчий директор Всеукраїнської асоціації органів місцевого самоврядування “Всеукраїнська асоціація громад”, висловив свою занепокоєність щодо поточних проблем у місцевому самоврядуванні

- Запропонований проєкт закону про мобілізацію становить загрозу для ОМС, оскільки він вводить норми, що виходять за межі типових повноважень місцевого самоврядування.
- Недостатні зарплати для посадовців ОМС призводять до браку кадрів. Іван Слободяник зазначив, що Асоціація подала свої пропозиції до Уряду України і чекає на відповідь / рішення.
- Неможливість використання надлишкових коштів у бюджетах ОМС, які можна було б виділити на ремонт водопроводів, шкіл тощо.

Крім того, Іван Слободяник підтримав ідею зарахування податку на доходи фізичних

осіб (ПДФО) за місцем проживання платника. Він акцентував на необхідності вирівнювання субсидій, адміністрування ОМС місцевих податків та зборів, доступ ОМС до податкових реєстрів / даних. Також наголосив на проблемах з освітніми субсидіями та необхідності реформування охорони здоров'я у населених пунктах із менше ніж 40 тисяч мешканців.

Олександр СЛОБОЖАН,

виконавчий директор Всеукраїнської асоціації органів місцевого самоврядування “Асоціація міст України”, підкреслив нерівномірний розвиток ОМС і необхідність зміни переходу від горизонтального до вертикального вирівнювання з урахуванням кількості населення. Він відзначив це як нагальне питання. Доповідач наголосив, що Закон України «Про порядок вирішення окремих питань адміністративно-територіального устрою України» набрав чинності, і важливо швидко синхронізувати його з поточною законодавчою базою. Його реалізація потребує прийняття багатьох нормативних актів. Було акцентовано на деяких проблемах організації діяльності ОМС під час дії режиму воєнного стану / мобілізації, зокрема:

- Рішення Кабінету Міністрів України, яке забороняє виїзд за кордон місцевим депутатам, повинно бути скасоване.

- Дистанційна / онлайн участь у сесіях ОМС – це нова реальність, яку потрібно закріпити юридично.
- Легалізація допомоги ОМС Збройним Силам України є критично важливою. Необхідно прийняти проєкт закону №9560-1.

Наступні представники місцевого самоврядування у своїх виступах підтвердили актуальність всіх питань, висловлених їхніми колегами, та зазначили, що їхні позиції щодо пріоритетів законодавчого порядку денного збігаються. Вони підкреслили важливість того, щоб їхні голоси були почуті та враховані:

Олег СТОГНІЙ, Роменський міський голова, Сумська область.

Сергій ХРУСТОВСЬКИЙ, Авангардівський селищний голова, Одеська область.

Марія КОВАЛЬ-МАЗЮТА, Оноківський сільський голова, Закарпатська область.

Людмила ПРОКОПЕЧКО, Доброславський селищний голова, Одеська область.

Сергій СОЛОМАХА, Миргородський міський голова, Полтавська область.

Олександр ЛУКАШЕЦЬ, Деражненський сільський голова, Рівненська область.

Анатолій ЛУЦАК, Лисецький селищний голова, Івано-Франківська область.

Віктор СИМКАНИНЕЦЬ, Іршавський міський голова, Закарпатська область.

Юрій ВЕЛИЧКО, Талалаївський селищний голова, Чернігівська область, наголосив на питанні компенсації пільг дітям війни.

Тетяна ГОНЧАРУК, Білокриницький сільський голова, Рівненська область, висловила стурбованість щодо продовження процесу децентралізації та додатково відзначила проблему, пов'язану з проведенням перепису населення та забезпечення учасників війни земельними ділянками, у випадках, коли їх в громаді немає.

Олександр ПРАВОСУД, Якимівський селищний голова, Запорізька область, наголосив, що Запорізька область – це реальний фронт. На сьогодні нагальні завдання тут – це будівництво фортифікаційних споруд та робота з внутрішньо переміщеними особами (ВПО), для чого необхідна фінансова підтримка.

2 ДИСКУСІЯ

Пріоритети та перспективи
законодавчого порядку
денного децентралізації.
Погляд парламенту та Уряду

Віталій БЕЗГІН,

народний депутат України, голова підкомітету з питань адміністративно-територіального устрою та місцевого самоврядування Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування, охарактеризував процес децентралізації як стагнаційний та запропонував розглянути ситуацію на засіданні Конгресу місцевих та регіональних влад при Президентові України.

В'ячеслав НЕГОДА,

Керівник Офісу Конгресу місцевих та регіональних влад при Президентові України наголосив на успіхах реформи і нагадав, що Уряд України, Міністерство розвитку громад і територій та Міністерство фінансів намагаються підтримати місцеве самоврядування настільки, наскільки це можливо. Принцип субсидіарності повинен бути базовим для всіх видів діяльності місцевого самоврядування. Він зауважив, що головними викликами для місцевого самоврядування сьогодні є:

- Перепони у наданні допомоги Збройним Силам України, закладені у Постанові Кабінету Міністрів №590. Отже, це стало критичною проблемою і викликом для місцевого самоврядування. Міністерство фінансів може врегулювати це, внівши зміни до цієї Постанови.
- Фінансові та людські ресурси є життєво важливими для ефективного розвитку місцевого самоврядування.
- Ефективне управління місцевими податками та зборами необхідне для

підвищення потенціалу місцевого самоврядування.

- Адміністративні послуги у центрах надання адміністративних послуг (ЦНАП) потрібно постійно вдосконалювати.
- Громадська участь та прозорість діяльності ОМС мають важливу роль для розвитку місцевого самоврядування.

Доповідач підкреслив, що передусім повинні бути оперативно прийняті законопроекти №9559-д та №6401.

Роман ЛОЗИНСЬКИЙ,

народний депутат України, перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування,

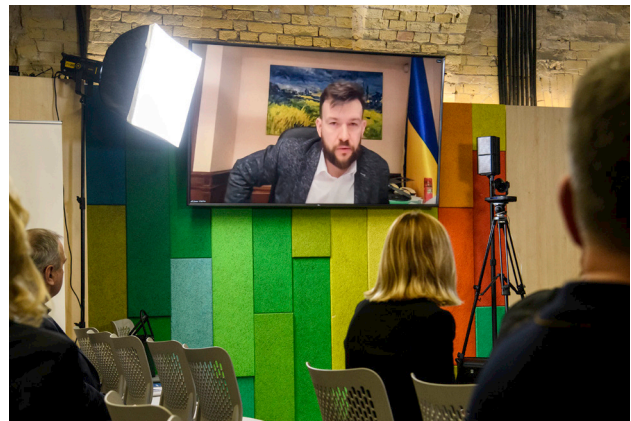
підкреслив успіхи децентралізації та важливу роль ефективної системи місцевого самоврядування для подальшого розвитку. Він назвав наступні законопроекти нагальними до прийняття:

- Законопроект №9559-д, який надає право місцевим органам влади на передачу коштів і транспорту на потреби Збройних Сил України. Наразі така діяльність загрожує керівникам ОМС карними провадженнями.
- Законопроект №6401, який встановлює принципи прозорості діяльності ОМС.

Денис УЛЮТІН,

перший заступник Міністра фінансів, висловив свою вдячність організаторам Форуму і підкреслив, що Мінфін підтримує законопроект №9559-д. Щодо адміністрування податків і зборів, він повідомив про розроблення Національної стратегії доходів, де визначені повноваження ОМС. У даний момент проєкт закону про адміністрування місцевих податків знаходиться на етапі узгодження і потім буде розміщений на сайті для публічного обговорення. Щодо ПДФО, на думку Дениса Улютіна, будь-яка модель визначається чисельністю територіальних громад. Існує робоча група, яка розробила багато варіантів, проте без коректного визначення чисельності територіальних громад це не можливо. Забезпечення взаємообміном реєстрами між Мінцифрою, Міграційною службою та ОМС є важливим етапом, адже наявність цієї

інформації буде підставою для розрахунку вартості відповідних послуг. Після цього можливо зробити модель зарахування ПДФО саме на ті повноваження, що передаються від держави до ОМС.

Галина ВАСИЛЬЧЕНКО,

народний депутат України. член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики, наголосила, що адміністрування податків на землю та нерухомість є одним із пріоритетних напрямів державної податкової політики. З її точки зору, важливо, щоб податки, що збираються, спрямовувалися на розвиток громад та інфраструктуру. Однак проблема полягає у тому, що громади та бізнес не мають доступу до реєстрів податкових служб, що ускладнює визначення об'єктів оподаткування, а також контроль за їх використанням. Тому важливо надати ОМС доступ до цих реєстрів, щоб забезпечити більшу прозорість та ефективність системи оподаткування. Щодо ПДФО, то його зарахування повинно здійснюватися залежно

від місця здійснення господарської діяльності, що допоможе покращити розподіл податкових надходжень та стимулювати економічний розвиток на місцевому рівні.

Віталій БЕЗГІН

прокоментував законопроект про мобілізацію, підкресливши негативні його наслідки для інституту старост. Він зазначив, що наразі старости розсилають повістки про мобілізацію, а потім – вручають “похоронки”, що призводить

до зростання соціальної напруги в громадах. Тому місцеве самоврядування повинно бути звільненим від непритаманних йому функцій для підвищення ефективності роботи органів влади на місцях.

Сергій ШАРШОВ,

начальник Управління з питань розвитку місцевого самоврядування, територіальної організації влади та адміністративно-територіального устрою Мінінфраструктури, зазначив, що Закон України «Про порядок вирішення певних питань адміністративно-територіального устрою України» набрав чинності. У даний час території територіальних громад змінилися – змінилася чисельність населення, і назви територіальних громад змінилися внаслідок декомунізації, але немає законодавства, що визначає, який орган має право змінювати назву органу місцевого самоврядування. Він також зазначив, що фінансова незалежність – це зобов’язання взяти на себе відповідальність, а також фінансова автономія й управління податками та зборами. Також зауважив, що проєкт закону про мобілізацію створив дублювання повноважень між місцевими органами влади

та державними адміністраціями. Крім того, доповідач підкреслив необхідність прийняття проєктів законів

№ 4298 та №6401 через їхню важливість для розвитку системи місцевого самоврядування.

ПІДСУМКИ ФОРУМУ «Децентралізація 2024. законодавчий порядок денний в умовах війни»

Ігор ПАРАСЮК,

керівник компонента «Розробка політики та впровадження реформи децентралізації» Проєкту USAID «ГОВЕРЛА», зауважив, що результати Форуму будуть узагальнені, згруповані та надані до Верховної Ради України для формування ефективного

законодавчого порядку денного. Він підкреслив важливість можливості для учасників Форуму відреагувати на законодавчі ініціативи, оскільки парламент хоче почути «голос» територіальних громад.

Оксана ГАРНЕЦЬ,

президент ГО «ДЕСПРО», представила результати онлайн-голосування, яке відбулося під час Форуму. Вони не протирічать результатам основного дослідження та будуть інтегровані до фінального звіту:

- Зміни до Конституції України в частині децентралізації підтримали 76% учасників.
- Щодо розмежування повноважень ОМС – 97% .
- Зміни до законодавства про місцеві державні адміністрації – 84%.
- Містобудівний кодекс – 91%.
- Відновлення влади на деокупованих територіях – 39%, не визначились – 61%.
- Зміни до Бюджетного Кодексу України, до Податкового Кодексу України (щодо адміністрування місцевих податків та зборів) – 83%.

- Комунальна власність – 69%.
- Транскордонне співробітництво – 75%.
- Правове регулювання інституту старост – 80%.

Віталій БЕЗГІН,

народний депутат України, голова підкомітету з питань адміністративно-територіального устрою та місцевого самоврядування Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування, на завершенні відзначив, що законопроєкти щодо децентралізації не є найважливішим пріоритетом під час воєнного часу. Проблеми Збройних Сил України, оборони та безпеки стоять на першому місці. Проєкти інтеграції з ЄС йдуть на другому місці. Проєкти

макрофінансової підтримки займають третє місце. Фактична кількість членів парламенту зменшилася до 401, що ускладнює збір 226 голосів для прийняття законів.

Віталій Безгін наголосив, що у порядку денному сесії два законопроєкти винесено на друге читання: №6401 та №9450. Також доповідач акцентував, що основний пріоритет – об'єднатися навколо залучення фінансування для проєктів відновлення, розвитку та інших необхідних ініціатив.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Ця публікація створена Громадською організацією «ДЕСПРО» в рамках грантового проєкту «Законодавчий порядок денний. Форум з децентралізації в Києві», та стала можливою завдяки Агентству США з міжнародного розвитку (USAID) та щирій підтримці американського народу через Проєкт USAID «ГОВЕРЛА. Зміст цієї публікації не обов'язково відображає погляди USAID та Уряду США.